

Журналістська освіта в Україні: світові професійні стандарти : Матеріали п'ятнадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції (Суми, 22–23 травня 2019 р.) / уклад. : О. Г. Ткаченко. – Суми : Сумський державний університет, 2019. – 83 с.

Journalism Education in Ukraine: World Professional Standards : the Materials of the 15th International Scientific Practical Conference (Sumy, 22–23 May 2019) / compiled by O. Tkachenko. – Sumy : Sumy State University, 2019. – 83 p.

До збірки увійшли наукові матеріали викладачів та аспірантів кафедри журналістики та філології СумДУ, а також студентів спеціальностей «Журналістика», «Реклама і зв'язки з громадськістю», «Медіакомунікації». Дослідження пов'язані з комплексною програмою науково-дослідних робіт СумДУ, безпосередньо з науковим напрямом досліджень кафедри журналістики та філології у межах теми «Особливості формування національного інформаційного простору України: від радянської системи ЗМІ до демократичної моделі».

The collection includes scientific materials of teachers and graduate students of the Department of Journalism and Philology of the Sumy State University and also students with the chief subject «Journalism», «Advertising and Public Relations», «Media communication». The research is related to the complex program of scientific works of the Sumy State University, directly to the scientific sphere of the research of the Department of Journalism and Philology within the theme «Features of Formation of the National Information Space of Ukraine: from the Soviet System to a Democratic Media Model».

РЕДКОЛЕГІЯ:

Олена Ткаченко, д-р філол. наук (голова)

Інна Гаврилюк, канд. наук із соц. комунік.

Світлана Воропай, канд. філол. наук

Ольга Сидоренко, канд. педагог. наук

Ярослав Яненко, канд. соціологічних наук

EDITORS:

Olena Tkachenko, Doctor of Philology (head)

Inna Gavrilyuk, PhD of Social Communications

Svitlana Vororpai, PhD of Philology

Olga Sydorenko, PhD of Pedagogical Science

Yaroslav Yanenko, PhD of Social Sciences

Як і інші європейські письменники, М. Коцюбинський у процесі художнього дослідження життєвих проблем особливу увагу звертає на поняття свободи особистості та її вибору, відображаючи напружені ситуації, в яких його літературні герої відкривають собі шлях до свободи внаслідок тривалих і болючих пошуків, вагань, душевного неспокою та боротьби із собою. Прагнучи свободи, людина долає певні психологічні бар'єри, зокрема бореться зі своїми страхами, комплексами, обтяжливими традиціями, інертністю, психоемоційною скупістю. Одна із центральних проблем багатьох персонажів письменника – подолання страху як складової щоденного буття. На переконання Михайла Коцюбинського, страх – це могутня сила, яка, з одного боку, спонукає людину до злочинів і ганебних вчинків, а з іншого, – виправдовує їх. Герої оповідань прозаїка мають свої страхи й таємниці, автор намагається у певних творах відокремити ці страхи від особистості, пильно простежити походження, причини, вияви та наслідки різноманітних фобій і комплексів.

Філософський екзистенційний зміст має оповідання М. Коцюбинського «Що записано в книгу життя», закінчене автором у 1911 році. Кожна людина має власну книгу буття, вписуючи в неї сторінки своїх досягнень і поразок, добрих справ і злочинів. Її «розгортає» кожен, відчуваючи власну смерть. Таку книгу переглядає стара і принижувана в синовій родині жінка, коли, передчуваючи наближення неминучого, просить вивезти себе в зимовий гай, аби померти на самоті. Але на першому плані – психічний та емоційний стан її дорослого сина, глибини його душі, спогади, ставлення до матері. Аналізуючи постать Потапа, автор досліджує проблеми життя і смерті, стосунків поколінь, відповідальності за родину, людяності, милосердя тощо. Екзистенційні риси твору вимальовуються у багатьох його фрагментах: вагання сина перед вирішальним вибором, його емоційний стан, умови животіння старої жінки на тлі ворожого чи байдужого ставлення невістки, внуків, самого сина; спогади матері про колишні часи тощо. Читач усвідомлює, що один із найважливіших наших записів у книгу власного життя – наше ставлення до батька і матері.

Ще один екзистенційний твір – оповідання «Дебют», у якому, як зазначав у приватному листі сам М. Коцюбинський, він прагнув показати особистість, яка нав'язує себе і свої почуття іншим людям, проникає в чужу свідомість. Ліричний герой оповідання – молодий вчитель у родині багатого поляка, який головну увагу зосереджує не на учневі, а на його сестрі – немолодій і негарній панні, яку, чесно кажучи, ненавидить, але намагається зіграти роль безнадійно закоханого в неї романтика. Світосприйняття Віктора вимагає постійної гри почуттів, перевтілення, він переслідує свою жертву як мисливець, переконуючи не тільки її, а й себе у справжності фальшивих емоцій. Це актор, який грає не тільки любов, а й розпач, навіть свою смерть – самогубство від нерозділеного кохання. М. Коцюбинський у цьому оповіданні майстерно показав, як тимчасова маска може насправді ставати обличчям, як легко і безболісно герой відкидає цю маску, коли потреба грати закоханого зникає. На жаль, вчитель-актор анітрохи не переймається тим, як його імітація почуттів впливає на інших людей, які довіряють йому і навіть співчують розіграній ним трагедії нерозділеного кохання.

Творчість М. Коцюбинського – унікальне художнє явище в українській культурі, зразок професійного і новаторського підходу до розвитку літератури. Передаючи внутрішні психологічні стани своїх персонажів, заглиблюючись у їхній духовний світ, відображаючи увесь спектр їхніх почуттів, комплексів, навіть патологій, письменник показав найрізноманітніші портрети своїх сучасників на тлі широкої панорами суспільних настроїв, подій та явищ, торкнувся найважливіших проблем морально-етичного і психоемоційного плану.

УКРАЇНСЬКИЙ АВТОРСЬКИЙ ПОРТАЛ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ КОМУНІКАЦІЇ АВТОРІВ З АУДИТОРІЄЮ

Надія Подоляка,

канд. н. із соц. ком., ст. викладач, СумДУ

Теницька Дарія,

студентка 4 курсу СумДУ, ЖТ-51

У статті розглянуто розвиток самвидаву на платформі «Український Авторський Портал». Визначено можливості послуг сайту для авторів і читачів. Висвітлено особливості роботи сайту.

Ключові слова: самвидав, Self publishing, цифровий самвидав, Український Авторський Портал.

UKRAINIAN AUTORS'S PORTAL AS A TOOL FOR COMMUNICATION OF AUTORS WITH THE AUDIENCE

Nadiya Podolyaka,

PhD of social. com., p. teacher of Sumy State University

Tenizka Daria,

4th year student, JT-51

The article considers the development of samizdat on the platform "Ukrainian Author Portal". The possibilities of site services for authors and readers are determined. The features of the site work are highlighted.

Keywords: Samizdat, Self publishing, Digital Samizdat, Ukrainian Author's Portal.

Вдалим інструментом для тих, хто хоче знайти корисну інформацію про письменників, для спілкування з письменниками, які шукають зворотного зв'язку, а також для авторів початківців є сайт Українського Авторського Порталу. До недавнього часу публікація авторського продукту, оминаючи видавничі структури, була практично неможливою. Сьогодні на комерційній основі діють селф-паблішинг (з англ. Self publishing – самостійне видання) платформи.

Цифровий самвидав явище нове, а тому і малодосліджене. Питанню нових бізнес-моделей присвячені публікації М. Женченко [1], явище самвидаву як тенденційної ознаки світового книговидання розглядає І. Кузьмук [2], спробу проаналізувати «друк на вимогу» зроблено в публікації С. Водолазької [3], тенденції розвитку самовидавничої книги в Україні та світі є предметом дослідження Д. Луцишиної [4]. Серед авторів закордонних публікацій виокремимо наукові студії О. Обертаса, С. Спанатія, які аналізують тенденції самвидаву в історичному контексті. Однак, наявних ресурсів для аналізу теми явно не достатньо. Тому дослідження активності сучасних авторів на Українському Авторському Порталі дозволить краще зрозуміти процеси, які відбуваються в цифровому просторі самовидавничої продукції.

Метою статті є проаналізувати Internet-платформу «Український Авторський Портал» як інструмент для комунікації авторів з аудиторією. Завдання, що ми перед собою ставимо – визначити можливості послуг сайту для авторів і читачів. Об'єктом вивчення є висвітлення сучасних вимог до культури самвидаву, предметом – особливості роботи сайту «Український Авторський Портал».

Самовидавнича книга за відсутності цензури – це унікальна форма можливостей автора відобразити свій особистий художній досвід і задовольнити творчі амбіції. Автор, який написав книгу публікує її у зручному для себе форматі та ставить її на продаж в спеціалізованому інтернет-магазині. Магазин забирає комісійний відсоток, автор – все інше. За таких умов автору не потрібно звертатися до звичайного видавництва та витратити додаткові кошти на друк та маркетинг. Крім зазначених переваг, автору не потрібно вести переговори з головним редактором видавництва та літературними агентами, які довго розмірковують над тим чи потрібно публікувати запропонований рукопис чи ні. Адже ніхто не хоче понести збитків. Якщо ж видання буде успішним на платформі селф-паблішингу, то видавці самі вишикуються у чергу та запропонують надрукувати книгу.

Прикладом такого успіху стало всім відоме видання «50 відтінків сірого» письменниці Е. Л. Джеймс, яке отримало небачений успіх у багатьох країнах світу не тільки як друковане видання, а і як екранізація [5]. Тож, українські автори мають можливість селф-паблішингу на Українському Авторському Порталі, який тільки починає розвиватися.

Український Авторський Портал – це Internet-платформа, яка була створена задля комунікативного контакту автора з читачем [6]. Портал був започаткований Українською Асоціацією Маркетингу, громадською організацією, яка спрямовує свої зусилля, зокрема, на захист

інтелектуальної власності й авторських прав в Україні, зростання рівня соціальної відповідальності та гуманізації економічних відносин. Адміністратором його є Наталя Богданець.

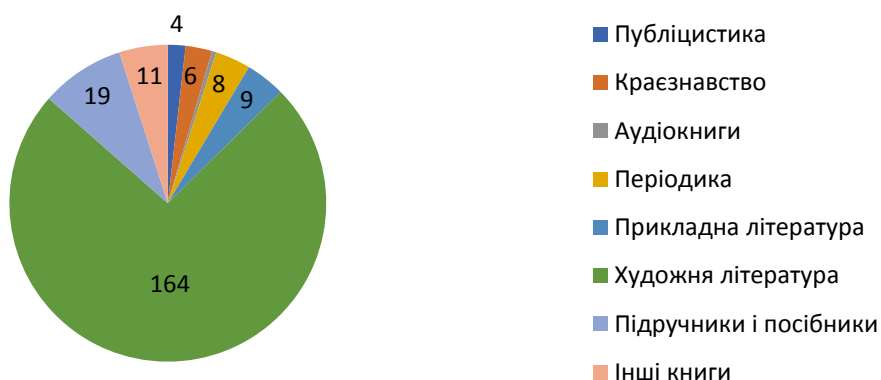
Основним завданням порталу є допомога авторам рідкісних спеціалізованих книг, що виходять невеликим накладом у пошуку свого читача. Такі автори часто не мають змоги поширювати свої роботи по всій Україні, тим паче закордон, а завдяки спільноті Український Авторський Портал читачі з різних куточків України та світу мають можливість отримати доступ та оцінити твори маловідомих авторів. Таким чином зростає популярність авторів і розширюється коло зацікавлених читачів.

Задача порталу не тільки «звести» автора зі споживачем, а допомогти автору видати книгу в електронній чи паперовій формі, проводити літературні форуми та конференції, презентації нових книг, конкурси та нагородження кращих авторів, організувати рекламні кампанії для книг та допомагати авторам і видавництвам розвивати книжковий ринок України.

Український Авторський Портал не має жодних територіальних, географічних чи національних обмежень. Доступ до робіт українських авторів може отримати кожен охочий.

Інтерфейс порталу дуже простий та зрозумілий. Рубрики: «Головна», «Про Нас», «Каталог», «Послуги», «Меценати», «Контакти», «Допомога», «Проекти», «Підтримай Портал». Користувач одразу на Головній сторінці може обрати зручну для нього мову: українську або російську.

Кількість видань, представлених на Українському Авторському Порталі (станом на грудень 2018 року)

Також на головній сторінці є можливість обрати літературу за різними видами та жанрами. На сайті (станом на грудень 2018 року) представлено видання: публіцистичні (4), краєзнавча література (6), прикладна література (9), художня (164), аудіокниги (1), періодика (8 видань), підручники і посібники (19), інші книги (11). Загальна кількість опублікованих видань – 222.

Якщо порівнювати Український Авторський Портал з аналогічним російським порталом для незалежних авторів – Ridero, то останній опублікував станом на 21 грудня 2018 року 43 002 видань. Отже, кількість представлених видань на українській платформі надто мала. Це можна пояснити ризиками, які мають подібні системи. Невідомі автори не можуть гарантувати швидкісний прибуток. Самопублікація не завжди враховує якість редакційно-видавничої підготовки. Лише автор несе відповідальність за весь процес: зміст, дизайн, формат, ціну і дистрибуцію.

Український Авторський портал надає можливість отримати додаткові послуги такі як:

1. Макетування Е-книги та ISBN. Портал обіцяє, що над книгою працюватиме професійний дизайнер, кожна робота якого є унікальною. Він створить індивідуальний дизайн обкладинки книги, надісланої автором. Якщо текст набраний у Word, без обкладинки, ілюстрацій та інших нюансів, а автор хоче особисто зайнятися іншими важливими справами – тоді можна скористатися послугами електронного макетування.

Якщо ж автор замовляє електронну верстку книги, то він отримає книгу з форматом сторінок А5; оформленням тексту, з урахуванням сторінок з анотацією, відгуками, інформацією про автора, змістом. Також дизайнер розробляє макет обкладинки, займається її художнім оформленням. Книга подається в захищеному режимі, який забороняє копіювання вмісту, форматами pdf, epub.

Якщо автор передбачає на сторінках електронної книги наявність ілюстрацій, таблиць, графіків, приміток, у такому разі у запиті на верстку електронної книги він повинен повідомити певні дані: кількість сторінок, на яких мають розміщуватися: окремо – ілюстрації, окремо – графіки, окремо – таблиці, окремо – кількість приміток; якщо є ілюстрації – то які вони мають бути: чорно-білі чи кольорові; чи автор надає ілюстрації, а чи їх потрібно робити дизайнеру; автор планує розміщувати ілюстрації в тексті чи окремою вставкою (вставками) в книзі.

Ціна на верстку електронної книги в кожному конкретному випадку відрізняється. Тому портал звертається до авторів з проханням конкретизувати запити, зазначати характеристики книги, яку автор хоче отримати у результаті.

Портал не є суб'єктом видавничої справи, тож права на твір належать автору, макет книги є самвидавком.

Додатково, портал пропонує допомогти у присвоєнні ISBN для електронної книги автора.

2. Пошук та залучення спонсорів (інвесторів). Український Авторський Портал допомагає знайти однодумців, спонсорів, які підтримають запропоновану ідею, найперше, фінансово, щоб автор ідеї зміг втілити її. Якщо користувач має проект, який стосується видання книги, перекладу книги або переведення видання в аудіоформат – він може знайти допомогу на Українському Авторському Порталі, який помістить опис проекту на сторінці «Проекти» і триматиме автора в курсі щодо успішності просування справ.

3. Літературний переклад. Український Авторський Портал пропонує скористатися послугою літературного перекладу, тобто перекладу будь-яких художніх текстів: романи, статті, оповідання, поетичні твори, переклад інших текстів, що потребують специфічного підходу. Мови перекладу (з/на): українська, російська, англійська, німецька, французька, італійська, іспанська, португальська.

4. Реєстрація авторського права. Український Авторський Портал розпочав партнерський проект з «Рівнепатентом» (патентне бюро, яке пропонує повний супровід реєстрації інтелектуальної та промислової власності).

З червня 2018 року всі письменники та науковці, зареєстровані на book-ua.net у статусі Автор, зможуть звернутися за безкоштовною консультацією з питань захисту авторських прав на свої твори до адвоката Наталії Калініченко та отримати відповіді на запитання: щодо реєстрації авторського права; щодо укладення авторських договорів; щодо спадкування авторських прав; щодо захисту порушених авторських прав.

Для того, щоб автор зміг з легкістю завантажити електронну книгу на Порталі розміщена покрокова інструкція.

Український Авторський Портал буде модерувати електронну книгу, якщо файл авторського контенту відповідає наступним вимогам: містить не менше 20-ти пронумерованих сторінок авторського контенту; має завершену обкладинку; має сторінку анотації та зміст; не потребує редагування (послуга редагування на УАП є додатковою платною послугою); файл книги може містити ілюстрації. Однак якщо є кольорові ілюстрації, то на деяких електронних читанках вони можуть відображатимуться як чорно-білі. Якщо книгу редагував автор, то на сторінці анотації має бути вказано: Текст публікується в авторській редакції.

Станом на 21 грудня 2018 року Український Авторський Портал налічує 137 авторів.

Також на в інформації для авторів можна знайти розрахунок коштів, за одну одиницю товару. Якщо Автор оцінює своє видання (автор самостійно встановлює ціну свого видання, але не менше 16 грн) в 25 грн і ставить таку суму, то на рахунок Порталу дійдуть кошти у розмірі 24 грн 25 коп (з урахуванням банківських витрат). 30% цієї суми спрямовується на відшкодування витрат Порталу, а 70%, тобто 16,97 грн., складає дохід автора. Після сплати податку на доходи фізичних осіб в сумі 3,06 грн. (ставка податку з 01.01.2016 – 18%) та військового збору в сумі 0,26 грн. (ставка збору – 1,5%) від суми доходу, Автору буде перераховано винагороду 13,65 грн на картку Приватбанку.

Портал дає рекомендацію авторам: при встановленні ціни враховувати, що електронні книги зазвичай коштують дешевше, ніж паперові.

Для Користувачів, які хотіли набути статусу Автора з 6 грудня 2018 року до 07 січня 2019 року включно на Українському Авторському Порталі діяла спеціальна пропозиція: оплата в сумі

70,00 гривень за базовий набір послуг для користувачів, які хочуть набути на сайті статусу «Автор» або завантажити нову електронну книгу.

Після оплати та модерації твору адміністратором Порталу автор, крім вищевказаних опцій, має можливість в персональному кабінеті вести облік своїх доходів і здійснювати ідентифікацію покупців власних творів та після завантаження електронної книги на Портал отримувати інформаційну підтримку в соціальній мережі Facebook.

На сайті введено також статуси «букініст», «ментор», «меценат», які передбачають способи залучення нових учасників порталу, або отримання прибутку від продажу книг.

Меценати Українського Авторського Порталу – це, свого роду, покровителі українських письменників. Користувачі, які носять почесне звання мецената, підтримують портал, підтримують активні проекти, запропоновані користувачами, «підвішують» книги і нагороджують авторів на Українському Авторському Порталі. Всі меценати Порталу потрапляють на Дошку пошани меценатів (тільки якщо вони допомагають відкрито, не анонімно).

Також на порталі опубліковані цікаві проекти, які потребують реалізації, але власники ідеї не мають на це фінансової спроможності. Тоді, для охочих допомогти у реалізації портал розробив спеціальний алгоритм дій, який може допомогти пришвидшити цей процес.

Отже, сучасний самвидав на Українському Авторському порталі є досить зручним інструментом для спілкування особливо маловідомих авторів зі своїми читачами. Така бізнес-модель надає більше можливостей для самостійного просування видавничого продукту на ринок видавничих послуг. При цьому автор встановлює ціну, безпосередньо отримує прибуток від продажу і може контролювати попит на свою книгу. Така альтернатива традиційному книговидаванню змінює погляд на культуру видання і переорієнтовує видавництва бути не замовниками, а постачальниками послуг для авторів.

Список літератури

1. Женченко М. Цифровий самвидав: бізнес-моделі на шляху до інклюзивної видавничої індустрії / М. Женченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://social-science.com.ua/article/1376>.
2. Кузьмук І. В. Самвидав як перспективний напрям для традиційного книговидавання / І. В. Кузьмук // Наукові записки Інституту журналістики. – 2014. – Т. 55. – С. 106-110.
3. Водолазька С. «Друк на вимогу»: інноваційний мотиватор трансформації видавничої галузі / С. Водолазька // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 3. – С. 6-9.
4. Луцишина Д. В. Тенденції розвитку самовидавничої книги в Україні та світі 1990–2017 років / Д. В. Луцишина // Теорія і практика актуальних наукових досліджень. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 27-28 жовтня 2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/ua/conf/arch/archive/527/>.
5. Зими́на Л. В. Self publishing: авторские и издательские интернет-платформы самопубликаций / Л. В. Зими́на [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/v/self-publishing-avtorskie-i-izdatelskie-internet-platformy-samopublikatsiy>.
6. Український Авторський Портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://book-ua.net/>.

ВІЗУАЛЬНІ ЗАСОБИ ЕКСТРАЛІНГВІСТИЧНОГО РІВНЯ МЕДІАСУГЕСТІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ)

Наталія Руденко,
аспірантка каф. журналістики та філології, СумДУ

У рамках дослідження особливостей візуальних засобів екстралінгвістичного рівня медіасугестії проведено контент-аналіз електронних версій 5 англomовних газет.

Ключові слова: *сугестивний вплив, візуальні засоби, екстралінгвістичний рівень, мас-медійний дискурс.*